

Viešos konsultacijos „Bendros žemės ūkio politikos modernizavimas ir supaprastinimas“

SVARBIAUSI FAKTAI

Pagrindiniai skaičiai:

322 916 atsiliepimų (įskaitant didelio masto viešąsias kampanijas)

1 423 pozicijos dokumentai

58 520 atsakymų į elektroninį klausimą:

- o **21 386 ūkininkai (36,5 proc.)**
- o **27 893 kiti piliečiai (47,7 proc.)**
- o **9 241 organizacija (15,8 proc.)**, įskaitant privačias įmones, valdžios institucijas, prekybos, verslo arba profesines organizacijas, NVO ir platformas, mokslinių tyrimų ir mokslo organizacijas.

Didelis visuomenės susidomėjimas žemės ūkiu, kaimo vietovėmis ir BŽŪP

Viešos konsultacijos dėl bendros žemės ūkio politikos modernizavimo ir supaprastinimo parodė, kad visuomenė labai domisi žemės ūkiu, maisto produktais ir BŽŪP: gauta **322 916** atsiliepimų, įskaitant didelio masto organizuotas kampanijas, ir **58 520 atsakymų į elektroninį klausimą** iš asmenų ir organizacijų, taip pat **1 423 pozicijos dokumentai**.

Toks dalyvavimo mastas pranoko lūkesčius ir buvo gerokai didesnis, palyginti su ES piliečių dalyvavimu ankstesnėse konsultacijose dėl BŽŪP ateities (2010 m. viešuose debatuose pateikta 5 700 atsiliepimų).

Dar svarbiau tai, kad per šias viešas konsultacijas Europos Komisijai pavyko gauti **pačiu įvairiausių nuomonių ir susirūpinimą keliančių klausimų** dėl ES žemės ūkio ir **išplėsti debatų dėl BŽŪP mastą įtraukiant platesnę visuomenės dalį**.

Didelis visuomenės susidomėjimas dar kartą parodo, kad žemės ūkis ir BŽŪP rūpi visai Europos visuomenei, o BŽŪP daro poveikį toli gražu ne tik žemės ūkio bendruomenei.

Išlaikyti tvirtą bendrą žemės ūkio politiką ES lygmeniu

Viešų konsultacijų rezultatai rodo, kad visuomenė yra labai suinteresuota išsaugoti **bendra ES žemės ūkio ir kaimo plėtros politika**. Sutariama dėl **BŽŪP Europos pridėtinės vertės**.

Pagrindinės priežastys, dėl kurių žemės ūkio politika yra bendrai vykdoma ES lygmeniu, – būtinybė užtikrinti vienodas sąlygas bendrojoje rinkoje ir tokie tarpvalstybiniai uždaviniai kaip aprūpinimas maistu, aplinkos apsauga arba su klimato kaita susiję uždaviniai (šias priežastis nurodė daugiau kaip 90 proc. respondentų). Kitos priežastys – būtinybė laikytis bendros pozicijos tarptautiniu lygmeniu (83 proc.), išlaikyti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą visoje ES (86 proc.) ir taikyti bendrą sistemą, kad būtų galima dalytis geriausia patirtimi (91 proc.). Taip pat plačiai pritariama bendram biudžetui, nes laikoma, kad toks biudžetas yra veiksmingesnis (62 proc.).

Be to, įvairūs suinteresuotieji subjektai sutaria, kad ES valdymo lygmuo yra tinkamas siekiant švelninti klimato kaitos poveikį ir prisitaikyti prie jo (85 proc.), prisidėti prie aukšto lygio aplinkos apsaugos visoje ES (73 proc.), spręsti neapibrėžtumo rinkoje problemas (67 proc.) ir skatinti tiekti sveikus ir kokybiškus produktus (62 proc.). Skiriasi ūkininkų ir kitų piliečių nuomonės dėl deramo ūkininkų gyvenimo lygio užtikrinimo, aprūpinimo maistu prieinamomis kainomis ir kaimo vietovių plėtros.

Nors sutariama, kad ES turi imtis veiksmų (ir aiškiai priešinamasi tam, kad politika vėl būtų nacionalizuota), organizuotų suinteresuotųjų subjektų pateiktos pozicijos dėl konkretaus atsakomybės pasiskirstymo tarp ES ir valstybių narių skiriasi: kai kurie suinteresuotieji subjektai ragina suteikti daugiau lankstumo nacionaliniu ir (arba) regioniniu lygmeniu, kad politika būtų įgyvendinama prisitaikant prie konkrečių vietos poreikių, o kitos organizacijos ragina imtis griežtesnių veiksmų ES lygmeniu, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos.

Būsimų uždavinių patvirtinimas

Viešos konsultacijos parodė, kad trys didžiausi uždaviniai, su kuriais susiduria ES žemės ūkis ir kaimo vietovės, yra **deramas ūkininkų gyvenimo lygis**, pavojai aplinkai ir klimato kaita (tiek klimato kaitos švelninimas, tiek prisitaikymas prie jos).

Be to, matyti, kad visuomenė gerai suvokia, jog, palyginti su ES vidurkiu, ūkio pajamos yra mažesnės (88 proc.), ūkininkai gauną ribotą dalį kainos, kurią moka vartotojai (97 proc.), taip pat tai, kad ES taikomi griežtesni gamybos reikalavimai nei už ES ribų (87 proc.). Galimybė naudotis žeme ir mažas pelningumas aiškiai nurodomi kaip svarbiausios kliūtys norint tapti ūkininku.

Kalbant apie aplinkos apsaugos uždavinius, respondentai (tiek ūkininkai, tiek ne ūkininkai) teikia aiškią pirmenybę tam, kad būtų saugoma biologinė įvairovė, mažinamas dirvožemio blogėjimas ir tausiau naudojami pesticidai ir trąšos.

Paprastesnės ir veiksmingesnės politikos poreikis

Viešų konsultacijų dalyviai mano, kad **įgyvendinant BŽŪP šie uždaviniai sprendžiami sėkmingai tik tam tikru mastu (57 proc.)**. Tokios pačios nuomonės laikosi įvairūs respondentai (ūkininkai, kiti piliečiai ir organizacijos).

Visų grupių respondentai (ūkininkai, kiti piliečiai ir organizacijos) taip pat neigiamai atsiliepia vertindami, koku mastu įgyvendinant dabartinę BŽŪP sprendžiami aplinkos apsaugos uždaviniai (63 proc.).

Kaip pagrindinės problemos arba kliūtys, trukdančios sėkmingai pasiekti dabartinės politikos tikslus, dažnai nurodoma per didelė biurokratija ir per mažai dėmesio tvarumo klausimui. Be to, pažymima, kad labiausiai apsunkinantys ir sudėtingiausi elementai yra žalinimas, paramos paraiškos ir kontrolės priemonės. Ūkininkų ir viešojo administravimo institucijų pateiktuose dokumentuose apskritai prašoma sumažinti administracinę naštą.

Skirtingas ekonomikos ir aplinkos suvokimas...

Paklausus apie **ūkininkų indėlį į mūsų visuomenę**, išryškėjo skirtingos nuomonės: ūkininkai laiko save atsakingais už tai, kad būtų tiekiami sveiki, saugūs ir įvairūs produktai, taip pat už tai, kad būtų užtikrinamas maisto pakankamumas; kiti piliečiai taip pat mano, kad ūkininkai turi tiekti sveikus ir saugius produktus, tačiau šis gamybinis vaidmuo neatsiejamas nuo atsakomybės saugoti gamtą ir užtikrinti gyvūnų sveikatą ir gerovę.

Šios skirtingos nuomonės taip pat išryškėja apibūdžiant **BŽŪP tikslus**: ūkininkai pagrindinį dėmesį skiria tam, kad būtų užtikrintas deramas jų gyvenimo lygis, o kiti piliečiai didesnę dėmesį skiria tam, kad būtų teikiami sveiki ir kokybiški produktai ir prisidedama prie aukšto lygio aplinkos apsaugos.

Taip pat išsiskiria respondentų nuomonės dėl BŽŪP vaidmens įgyvendinant **10 Komisijos prioritetų 2014–2020 m.**: ūkininkai mano, kad įgyvendinant BŽŪP reikėtų labiau skatinti investicijas, ekonomikos augimą ir užimtumą, taip pat stiprinti ES bendrąją rinką, kiti piliečiai atkreipia dėmesį į tai, kad reikia švelninti klimato kaitos poveikį ir prisitaikyti prie jo, taip pat tiekti atsinaujinančiųjų išteklių energiją.

...ir nauji visuomenės poreikiai

Vis dėlto, be jau žinomų ekonominių ir aplinkos apsaugos tikslų, viešos konsultacijos parodė, kad įgyvendinant bendrą žemės ūkio politiką reikia labiau atsižvelgti į naujus visuomenės poreikius.

Naujų BŽŪP tikslų poreikiai susiję su gyvūnų gerove, ekologiniu ūkininkavimu ir kokybiškais produktais. Ne ūkininkų ir tam tikrų suinteresuotųjų subjektų raštu pateiktuose atsakymuose taip pat minima vartotojų apsauga ir sveikatos standartų įtraukimas.

Bendras raginimas taikyti modernią ir paprastesnę BŽŪP

Viešų konsultacijų respondentai sutaria, kad ūkininkams reikia skirti pajamų paramą (66 proc.), taip pat gerinti ūkininkų padėtį vertės grandinėse (96 proc.), remti tikslines investicijas (81 proc.) ir užtikrinti didesnę naudą aplinkai ir klimatui (77 proc.).

Paklausti, kokiais kriterijais reikėtų remtis skirstant tiesioginę paramą, ūkininkai teikia aiškia pirmenybę tam, kad būtų kompensuojama ūkininkavimo veikla vietovėse, kuriose esama gamtinių kliūčių, arba didelės gamtinės vertės vietovėse, nustatomi paramos stambiais paramos gavėjams apribojimai (viršutinės ribos) ir remiami jauni ūkininkai. Kiti piliečiai

mano, kad skirstant tiesioginę paramą reikia atkreipti dėmesį į didžiausią naudą aplinkai teikiančią praktiką ir į smulkius gamintojus.

Svarbiausi BŽŪP aplinkos apsaugos tikslai – vanduo (kokybė ir kiekybė), dirvožemio apsauga ir biologinė įvairovė. Be to, manoma, kad svarbiausi veiksmai siekiant geriau spręsti klimato kaitos klausimą yra išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas, anglies dioksido saugojimas ir sekvestracija, prisitaikymas prie klimato kaitos ir ūkininkavimo sistemų įvairinimas. Šiuo atžvilgiu ūkininkai iš esmės sutaria dėl to, kad BŽŪP būtų paprastesnė, jei aplinkosaugos priemonių pasirinkimas būtų didesnis.

Galiausiai, kalbant apie konkrečius pasiūlymus dėl supaprastinimo, suinteresuotieji subjektai aiškiai sutaria, kad sumažinus kaimo plėtros ir kitų BŽŪP priemonių dubliavimą (69 proc.), geriau naudojantis duomenų bazėmis ir technologijomis (nuotolinėmis patikromis, išmaniaisiais telefonais) siekiant sumažinti ūkių patikrų skaičių (62 proc.), taip pat plačiau naudojant e. valdžios priemones (63 proc.) būtų pasiektas teigiamas poveikis.

Tolesni veiksmai

Atsakymai į elektroninių viešų konsultacijų klausimus ir atvirų viešų konsultacijų rezultatų santrauka bus paskelbti adresu

<https://ec.europa.eu/agriculture/consultations/cap-modernising/2017 en>.

Elektroninių viešų konsultacijų ir kitos konsultacinės veiklos rezultatai bus panaudoti rengiant komunikatą „Bendros žemės ūkio politikos modernizavimas ir supaprastinimas“, taip pat vertinant būsimos BŽŪP poveikį.

Per viešas konsultacijas gauti atsakymai negali būti laikomi oficialia Europos Komisijos ir jos tarnybų pozicija.